

CONTRIBUȚII LA CUNOAȘTEREA IHTIOFAUNEI DIN ALBIA VECHĂ A NISTRULUI DE JOS

Alexandru Moșu, Vladimir Romanescu
Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului "Eco-Tiras"
str. Teatrală 11^a, MD-2012, mun. Chișinău, R. Moldova; e-mail: sandumoshu@gmail.com

Introducere

Vechea albie a Nistrului de Jos, numită de localnici și „Nistru Chior”, „Nistru Orb”, „Nistru Vechi” sau „Nistru Mort”, este situată în lunca din preajma localităților Copanca, Valea Verde, Leuntea și Talmaza. Ea s-a separat după un profund cutremur subteran cu o magnitudine de 7.5 grade pe scara Richter, provenind din lanțul muntos Horaci din regiunea Carpaților prin iarna anului 1838. Drept urmare, bucla Nistrului care trecea pe lângă s. Copanca s-a uscat în întreaga câmpie inundabilă de 5 km, iar fluviul a început să curgă de-a lungul versantului stâng al văii sale. În prezent Nistru Chior are configurația unei potcoave care de-a lungul cursului meandreează și formează canale de drenaj permanente inundate și uscate, bălți, mlaștini, lacuri mici, el este un bazin de apă stagnant, fără scurgere, fragmentat și are o lungime de circa 32 km, o lățime de până la 40 m și o adâncime de 4-12 m, iar în timpul secetei adâncimea scade în unele locuri până la 1 m sau se usucă pe alocuri. Apa din albia Nistrului Chior provine din fluviul Nistru, care curge în mod natural prin ecluză la stația de pompare din lunca s. Talmaza și printr-o stație de pompare de la s. Copanca. Există un mare pericol ca albia veche să fie înmlăștinată, deoarece alimentarea cu apă este menținută de precipitațiile atmosferice, scurgerile de suprafață, de izvoare și rareori de viiturile de pe Nistru [2; 5; 6].

Studierea ihtiofaunei din acest bazin poartă un caracter fragmentar [2; 4; 5; 6]. Până la infestațiile prezente aici au fost semnalate circa 15 specii de pești.

Material și Metodă

Colectarea materialului s-a desfășurat în albia veche a Nistrului de Jos din preajma luncii satului Talmaza (raionul Ștefan Vodă) în perioada de toamnă a anului 2020 (vezi *Figura*).

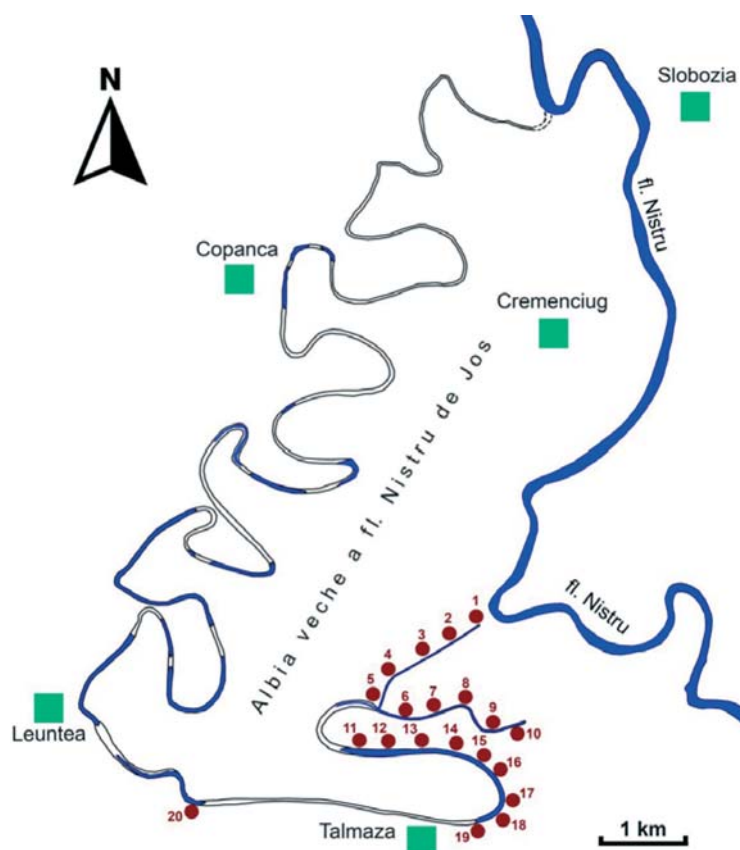

Figura. Harta-schemă a stațiilor de pescuire.

Pescuitul s-a efectuat utilizând uneltele: năvod pentru puiet cu mătia (latura ochiului 6 mm, lungimea 5 m, înălțimea 1.5 m); plase tip plavă (latura ochiului 12-50 mm, lungimea 30-50 m, înălțimea 1.8-2.2 m); fatcă (latura ochiului 5-9 mm, dimensiunea cadrului 1-2×1-2 m); capcane tip zaruri (latura ochiului 5-13 mm, lungimea 3-4.2 m, dimensiunea cadrului 25-35×28-40 cm; număr de intrări 8-12). Simultan s-au chestionat pescarii localnici privind diversitatea și cantitatea peștilor din capturile lor. Apartenența speciilor de pești capturați și prelucrarea ulterioară a materialului ihtiologic s-au efectuat conform metodelor uzuale [3; 7].

Rezultate și Discuții

Investigațiile întreprinse în albia veche a Nistrului de Jos au pus în evidență reprezentanți ai 37 specii de pești, care aparțin la 11 familii din 7 ordine, dintre care predomină peștii ciprinizi (18 specii), urmați de gobiizi (6 specii):

Ordinul Cypriniformes, Familia Cyprinidae

Boartă *Rhodeus amarus* (capturat de autori – A, stațiile – 1-20, exemplare foarte multe – +++); Murgoi *Pseudorasbora parva* (A, 1-20, exemplare unice – +); Crap *Cyprinus carpio* s.str. et varr. (A, 2-3 și 11-17, +); Caras argintiu *Carassius auratus* s.str. et varr. (A, 1-20, +++); Ocheană *Ballerus sapa* (A, 3 și 20, +++); Batică *Blicca bjoerkna* (capturat de pescari – P, 13-14, +); Obleț *Alburnus alburnus* (A, 2-4 și 16-19, +); Fufă *Leucaspis delineatus* (A, 1-20, +++); Avat *Aspius aspius* (A, 1-4, +); Văduviță *Leuciscus idus* (A, 1-20, exemplare multe – ++); Cernușcă *Petroleuciscus borysthenicus* (P, 20, +); Clean *Squalius cephalus* (A; 1-3, +); Babușcă *Rutilus rutilus* (A, 1-20, +++); Roșioară *Scardinius erythrophthalmus* (A, 1-20, +++); Sânger *Hypophthalmichthys molitrix* (P, 11-20, +); Novac *Aristichthys nobilis* (P, 13-17, +); Cosaș *Ctenopharyngodon idella* (P, 12-15, +); Lin *Tinca tinca* (A, 1-20, ++).

Familia Cobitidae

Zvârlugă *Cobitis* sp. (A, 1-20, +); Țipar *Misgurnus fossilis* (A, 6-10, ++).

Ordinul Siluriformes, Familia Siluridae

Somn *Silurus glanis* (P, 11-17, +).

Ordinul Esociformes, Familia Esociformes

Știucă *Esox lucius* (A, 1-20, +++).

Familia Umbridae

Țigănuș *Umbra krameri* (P, 7-9, +).

Ordinul Atheriniformes, Familia Atherinidae

Aterină *Atherina boyeri* (P, 1-3, +).

Ordinul Gasterosteiformes, Familia Gasterosteidae

Osar *Pungitius platygaster* (A, 1-20, ++)

Ghidrin *Gasterosteus aculeatus* s.l. (P, 17 și 20, +).

Ordinul Syngnathiformes, Familia Syngnathidae

Undrea *Syngnathus abaster* (P, 16, +).

Ordinul Perciformes, Familia Centrarchidae

Sorete *Lepomis gibbosus* (A, 1-20, ++)

Familia Percidae

Ghiborț *Gymnocephalus cernua* (P, 18-20, +); Biban *Perca fluviatilis* (A, 1-20, +++); Șalău *Sander lucio-perca* (P, 3-4, 14 și 20, +).

Familia Gobiidae

Cnipovicia *Knipowitschia caucasica* (A, 1-20, +); Ciobănaș *Neogobius fluviatilis* (A, 1-5, 14-16 și 20, +); Stronghil *Neogobius melanostomus* (A, 3-4 și 15-16, +); Moachie *Proterorhinus semilunaris* (A, 1-20, +++); Mocănaș *Babka gymnotrachelus* (A, 16-19, +); Mitrocan *Ponticola kessleri* (P, 20, +).

Protejate la nivel internațional și național sunt speciile: țigănușul, văduvița, cernușca, linul și țiparul [1; 3; 4].

Cea mai mare diversitate și abundență numerică de pești sunt semnalate în stațiile care nu seacă și care sunt adânci. Se cere de menționat, că în stațiile chiar vecine captura se deosebea semnificativ.

Investigațiile întreprinse mărturisesc despre înrăutățirea considerabilă a stării ihtiocenozelor și a celei ecologice în bazinul studiat (poluarea, înămolirea, eutroficarea, etc). Această situație agravată este ca urmare a impactului Hydroenergocomplexului Nistrean asupra regimului hidrologic al Nistrului de Jos și implicit asupra celui din Nistru Chior, fapt ce se răsfrânge asupra biodiversității și resursei piscicole.

Considerăm că o evaluare mai completă a stării calitative și cantitative a comunităților piscicole din porțiunile inaccesibile (în cele cu exces de hidrofite, colmatate și cu alte obstacole acvatic) a albiei vechi a Nistrului va fi posibilă utilizând metoda de captură cea mai puțin selectivă și protectivă de pescuit reversibil prin electronarcoză.

Mulțumiri. Autorii își exprimă recunoștința profundă domnului Trofim Grosu (fermier din satul Talmază, raionul Ștefan Vodă) pentru primirea călduroasă și mulțumesc pescarii localnici pentru asistența lor neprețuită în procesul colectării materialului. Cercetările au fost realizate în cadrul proiectului BSB165 «HydroEcoNex» al Programului Regional Operațional al Mării Negre susținut de Uniunea Europeană.

Referințe

1. Cartea Roșie a Republicii Moldova. Ed. a III-a. Chișinău: Știința, 2015.
2. Convenția Ramsar și zonele umede de importanță internațională în Republica Moldova / Andreev A., Talmaci I., Șabanova G. ș.a. Chișinău: Biotica, 2008.
3. Kottelat M., Freyhof J. Handbook of European freshwater fishes. Cornol, Switzerland & Berlin, Germany, 2007. 646 p.
4. Peștii Nistrului de Mijloc și de Jos. Ghid al păstrătorilor râului / Moșu A., Trombițki I. Chișinău: Eco-Tiras, 2013. 139 p.
5. Planul de management pentru zona Ramsar „Nistrul de Jos” (proiect) / Andreev A., Izverskaia T., Josan L. ș.a. Societatea Ecologică „Biotica”. Chișinău: “Elena”, 2011. P.40.
6. План управления территорией-ядром “Талмазские плавни” Рамсарского сайта “Нижний Днестр” №1316 (Республика Молдова). Кишинэу: Biotica, 2002.
7. Романов В.И., Петлина А.П., Бабкина И.Б. Методы исследования пресноводных рыб Сибири. Томск: Изд-во Том. гос. ун-та, 2012. 252 с.